

zmigavaC

BROJ 120 / SIJEČANJ | 2026

kultura i sigurnost u prometu

■ Manje poginulih na cestama str. 2 ■ Centar za vozače AK Rijeka na Rujevici str. 4 i 5

- Akcija u Delnicama str. 6 i 7
- Zbornik Dječja prava u prometu str. 12 i 13

primorsko
županija goranska

AUTOKLUB
RIJEKA

www.zmigavac.hr

PROMETNA STATISTIKA ZA 2024. GODINU

IZGUBLJENO 18 ŽIVOTA, SEDAM MANJE NO PREKLANI

U 2025. godini život na prometnicama Primorsko-goranske županije izgubilo je 18 sudionika u prometu. Znatno manje u odnosu na 2024. godinu, kada je izgubljeno 25 života.

Na mjestu događaja preminulo je 15 osoba, dok je u tri slučaja smrt nastupila do 30 dana od dana nastanka prometne nesreće. Od 18 smrtno stradalih sudionika u prometu, njih 13 su državljani Hrvatske, troje su državljani EU (Slovenija, Njemačka i Češka) te jedan državljani Filipina.

Bez poginulih pješaka

Prema lokalitetu, na autocesti je smrtno stradalo dvoje sudionika u prometu, na državnim cestama život je izgubilo 11 osoba, na županijskoj cesti smrtno je stradao jedan sudionik u prometu. Na lokalnim cestama nije bilo smrtno stradalih osoba dok je na nerazvrstanim cestama smrtno stradalo četvero sudionika u prometu.

Među poginulima je sedmero motociklista. Na sjednici Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama voditelj Službe prometne policije Policijske uprave primorsko-goranske i član Savjeta Dejan Hriljac je istaknuo da je analiza pokazala da je šestero motociklista samo uzrokovalo svoju smrt.

Poginulo je petero vozača automobila, po jedan vozač teretnog automobila, četverocikla i bicikla. Život je izgubilo dvoje putnika u teretnom automobilu te jedan putnik u automobilu. Primjetno je

Posebna pozornost prosincu

Zbog blagdanskih slavlja prosinac je mjesec u kojem se posebna pozornost mora posvetiti sigurnosti prometa. Ove godine, srećom, nije bilo smrtno stradalih. U posljednjih pet godina tri su prosinca prošla bez najtežih posljedica (2022., 2024. i 2025. godine). Godine 2021. izgubljena su dva života, a 2023. godine jedna je osoba smrtno stradala.

“ Među poginulima je sedmero motociklista

da u crnoj kronici nema pješaka, inače ugrožene skupine sudionika u prometu. Lanjske godine na prometnicama pod ingerencijom PU

primorsko-goranske 292 osobe su teže ozlijeđene, a 737 osoba lakše ozlijeđene.

Oštrije prema recidivistima

Voditelj Hriljac je na sjednici Savjeta naglasio da se sve ažurnije postupaju prema recidivistima. Lani su privremeno oduzeta 34 vozila, a ove

godine do kraja studenog 55 vozila. Lanjske godine poništene su 142 vozačke dozvole, a ove godine do kraja studenog 156 vozačkih dozvola, istaknuo je Hriljac.

Lani je zabilježeno gotovo 50 tisuća prekršaja. Najviše prekršaja otpada na nepropisnu brzinu (oko 18 tisuća). Na drugom mjestu je pojas (oko četiri i pol tisuće), slijede alkohol i mobitel (oko tisuću i pol prekršaja). U odnosu na 2024. godinu broj prekršaja povećan je za 15 posto.

Prekršaji nepropisne brzine povećani su za 48 posto, nekorištenja pojasa gotovo deset posto, alkohola gotovo pet posto. Prekršaji vezani uz mobitele pali su za tri posto.

FORMIRAN NOVI SAZIV ŽUPANIJSKOG SAVJETA ZA SIGURNOST PROMETA

Županijski savjet za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije održao je prvu sjednicu u novom sazivu. Novi saziv podrazumijeva i definiranje članova Savjeta na period od četiri godine. Na čelu Savjeta kao predsjednik ostaje prof. dr.sc. Hrvoje Baričević. Dopredsjednici su izv.prof.dr.sc. Robert Maršanić i Marko Drpić, a tajnik Siniša Rajačić. Članovi Savjeta su Dejan Hriljac, dr.sc. Mile Perić, Senka Kajčić, Hrvoje Ordulj, Dejan Bubnić, Lucian Dušić, doc. dr.sc. Željko Linšak, Damir Pilepić, Izabela Linčić Mužić, Vlado Pleše, Tomislav Crnković, Marin Balenović, Ella Crnić i Azra Benčan. Na sjednici su zamjenik primorsko-goranskog župana Robert Matić i predsjednik Savjeta Hrvoje Baričević dodijelili zahvalnice i cvijeće dosadašnjim članicama Savjeta Silvani Sorić i Ladi Pažanin koje odlaze u mirovinu.

Izvešća, elaborati, projekti i studije

Na prvoj sjednici usvojen je plan i program rada Savjeta za 2026. godinu. Kao i svake godine, Savjet će aktivnosti provesti kroz četiri vida djelovanja. Prvi je izvješćivanje i analiziranje problema sigurnosti u prometu. Drugi izrada rješenja uočenih problema sigurnosti u prometu putem stručnih elaborata, projekata i studija. Treći vid djelovanja su edukacija i osposobljavanje djece i mladih vozača i drugih sudionika u prometu, a četvrti informiranje i promidžba o prometnim rizicima i opasnostima.

U segmentu izvješćivanja i analiziranja problema sigurnosti u prometu ponudit će se niz izvješća. Na popisu su Analize i izvješća o stanju

NA ČELU SAVJETA DR. BARIČEVIĆ, DOPREDSJEDNICI DR. MARŠANIĆ I DRPIĆ

sigurnosti u cestovnom prometu, Izvešće o stanju sigurnosti javnog prometa u poduzećima javnog cestovnog prijevoza s naglaskom na prijevoz putnika, Izvešće o stanju cesta i objekata na njima, Izvešće inspekcije cestovnog prometa i cesta o stanju iz područja cestovnog prometa sa stajališta nadležnosti inspekcije, Analiza i izvješće o provođenju vozačkih ispita i radu auto-škola, Izvešće o obnašanju poslova tehničkih pregleda i registracije vozila i radu stanica za tehnički pregled vozila, Izvešće o obnašanju službe Pomoć-informacije i obavještavanju javnosti o stanju na cestama, Izvešće o provedbi zdravstvenih pregleda kandidata za vozače i

Na prvoj sjednici usvojen je plan i program rada Savjeta za 2026. godinu

kontrolnih pregleda vozača u cestovnom prometu, Izvešće o zbrinjavanju osoba stradalih u prometnim nesrećama na javnim cestama u PGŽ na razini izvanbolničke hitne medicinske službe te izvješće o aktivnosti škole u strukovnom području prometa te Izvješće o radu Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama. Savjet će, kao i prethodnih godina, izrađivati rješenja uočenih problema sigurnosti u prometu putem stručnih elaborata, projekata i studija. Ove godine planira se nastaviti ažuriranje postojećeg programa primjene GIS tehnologije određivanja mjesta prometnih nesreća.

Prepoznatljive akcije i edukacije

Uvijek je ambiciozan pravac rada koji se tiče edukacije i osposobljavanja djece i mladih vozača i drugih sudionika u prometu. Preventivno djelovanje u okviru svojih mogućnosti Županijski savjet planira u 2026. godini provoditi putem

dugogodišnjih uspješnih i novih preventivno-edukativnih akcija poput akcije Prvi koraci u prometu, akcije formiranja i obučavanja školskih prometnih jedinica u osnovnim školama širom Županije, projekta Osposobljavanja učenika petih razreda OŠ za samostalno upravljanje biciklom u prometu - Biciklistička škola, akcije Motociklom u život, preventivno-edukativne akcije »Program prometne kulture za najmlađe«, edukacije djelatnika žurnih službi (vatrogasci, policija, GSS i ostali) za pružanje temeljnih postupaka iz djelatnosti hitne medicine na mjestu prometne nezgode, akcije Sigurno u prometu i Sigurno na dva kotača te aktivnosti na edukaciji i provedbi preventivnih mjera u cilju povećanja sigurnosti djece predškolskog uzrasta.

Kad je riječ o informiranju i promidžbi o prometnim rizicima i opasnostima, jedan od načina postizanja navedenih ciljeva je i edukacija i promidžba putem medija kao vrlo djelotvorne metode u povećanju javne brige o sigurnosti u prometu. Savjet kroz financijsko-izdavačku suradnju s Auto klubom Rijeka već 21 godinu sudjeluju u izdavanju časopisa o kulturi i sigurnosti prometa Žmigavac u tiskanom i online izdanju.

Tako će biti i ove godine. Savjet će kontinuirano prikazivati video-spotove i radio poruke kroz koje će promicati sigurnost prometa i edukaciju sudionika u prometu. Planira se izraditi novi video-spot i radio poruku koji bi bili prepoznatljivi za područje Primorsko-goranske županije. Planirana je izrada promidžbenog materijala za najugroženije skupine sudionika u prometu, a to su pješaci, prvenstveno osobe treće životne dobi te vozači mopeda i motocikla.

NAJVEĆA INVESTICIJA U 80-GODIŠNJOJ POVIJESTI AK RIJEKA

CENTAR ZA VOZAČE AUTOKLUBA RIJEKA NA RUJEVICI OTVARA VRATA U OŽUJKU

U rujnu 2024. godine položena je vremenska kapsula za novi kompleks Autokluba Rijeka odnosno za novi Centar za vozače na Rujevici. Krajem 2025. godine završena je gradnja kompleksa u susjedstvu stadiona HNK Rijeke. Otvaranje centra očekuje se u ožujku 2026. godine, nakon što centar dobije sve potrebne dozvole. Tako će Autoklub Rijeka nakon 50 godina preseliti s Preluka u novi dom, najmoderniji Centar za vozače u Hrvatskoj. Novi kompleks najljepši je poklon Autoklubu Rijeka i njegovim članovima za 80. rođendan koji slavi upravo 2026. godine. Projekt predstavlja najveće ulaganje u povijesti Autokluba Rijeka. Radove je izveo GP Krk.

Vozače će najviše razveseliti stanica za tehnički pregled. S četiri linije za osobna i teretna vozila, uključujući autobuse, vozači će moći obaviti pregled brže i bez dugih čekanja. Tehnički pregled sigurno će zadržati sve one koji su redovno dolazili u stanicu na Preluku, a nema dileme da će privući brojne nove vozače. Naime, kompleks Autokluba Rijeka

**Autoklub
Rijeka nakon
50 godina seli s
Preluka u novi
dom, najmoderniji
Centar za vozače u
Hrvatskoj**

izvršno je prometno povezan. Lokacija praktično na samom najprometnijem čvoru riječke zaobilaznice čini centar lako

dostupnim svim vozačima, što dodatno pojednostavljuje dolazak i odlazak.

Tehnički pregled samo je

jedan od sadržaja na Rujevici. Uz stanicu za tehnički pregled, u centru će se na površini od 3.200 kvadrata smjestiti auto

Predsjednik Autokluba Rijeka dr. Mile Ćurković

»AK Rijeka« sa svojih 16.000 članova, značajna je udruga vozača koja članovima i drugim vozačima pruža niz usluga vezanih uz motorno vozilo i promet. Te usluge su se pružale uglavnom na lokaciji Preluk, koja je ustvari istoznačna s nazivom AK-a. Kroz pedesetak godina rada na lokaciji Preluk AK Rijeka se razvijao i nastojao pratiti suvremene potrebe svojih članova i ostalih vozača. Tehnički pregledi, preventivni pregledi vozila, vuča i pomoć na cesti, vulkanizerske usluge, servisne usluge... Sve to traži prostor kako bi se razvijale i usavršavale u skladu s novim potrebama članova. Međutim, lokacija Preluk je postala ograničavajući činitelj razvoju tih usluga, zbog poznatih razloga i promjena koje su se dogodile na Preluku. U skladu s nastojanjem da se prati potreba članova i ostalih vozača, da se razvijaju nove djelatnosti koje donosi novi razvoj motornih vozila i nove

potrebe koje proističu iz zahtjeva za sigurnošću cestovnog prometa, trebalo je naći novo rješenje, novu lokaciju koja će to omogućiti. Nakon dugog traženja ista je konačno nađena na Rujevici, gdje je AK izgradio novi poslovno-tehnički centar za pružanje spomenutih usluga i razvoj novih poslova, na zadovoljstvo svojih članova i drugih vozača, koji će u suvremeno uređenim prostorima tehničkog pregleda, servisa, službe pomoći na cesti i vuče vozila, zamjena gume i sl. moći dobiti brzu i stručnu pomoć u slučaju potrebe. Novi Centar je jedan od najmodernijih centara u okviru HAK-a, i kao takav dostojno reprezentira i sam grad Rijeku i idealno se uklapa u novo okruženje Rujevice, dajući joj novi izgled. Centar će omogućiti i aktivniju društvenu djelatnost članova, kojima na raspolaganju stoje društvene prostorije kojih u Preluci nije bilo.«

Predsjednik Čurković i tajnik Perić

Tajnik Autokluba Rijeka dr. Mile Perić

- Ovo je važan trenutak za Autoklub Rijeka i sve naše članove. Preseljenje stanice za tehnički pregled s Preluka na novu, modernu lokaciju planirali smo godinama. Na Rujevici ćemo objediniti sve naše usluge, od tehničkog pregleda i servisa vozila do pomoći na cesti te stvoriti jedinstveni Centar za vozače. Autoklub Rijeka već desetljećima radi na unapređenju prometne sigurnosti i promociji prometne kulture. Naša uloga nije samo pružanje usluga vozačima, već i aktivan doprinos zajednici kroz edukaciju i preventivne programe. Novi Centar na Rujevici nastavlja tu misiju – mjesto gdje se stručnost, iskustvo i inovacija spajaju s brigom za građane i članove. Ovim projektom želimo osigurati da Autoklub Rijeka i dalje bude partner Gradu Rijeci i zajednici, doprinosi sigurnijem i odgovornijem prometu i u budućnosti.

servis, služba pomoći na cesti, uredi uprave Autokluba Rijeka i osiguravajućih društava, te ured u kojem će se moći napraviti i produžiti članstvo. Novi kompleks omogućit će još intenzivniju posvećenost prometnoj preventivi i autosportu po kojima je Autoklub Rijeka prepoznat širom Hrvatske. Kompleks se sastoji od dviju glavnih zgrada. Jedna je namijenjena stanici za tehnički pregled vozila, a u drugoj zgradi smješten je autoservis s više »boksova« za održavanje vozila. Uz stanice i servis, objekt će uključivati i ugostiteljski prostor. Sa svim tim sadržajima Rujevica postaje i novi dom za 16 tisuća članova riječkog autokluba.

AKCIJA SAVJETA ZA SIGURNOST PROMETA U GORSKOM KOTARU

U DELNICAMA REALIZIRAN PROGRAM PROMETNE KULTURE ZA NAJMLAĐE

Savjet za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije kontinuirano provodi preventivne aktivnosti u promicanju prometne kulture i sigurnosti za najmlađe sudionike u prometu (Prvi koraci u prometu, prometni poligoni ispred dječjih vrtića, školske prometne jedinice i dr.). Na taj način ističe važnost edukacije o prometu svih dobnih skupina mlade populacije tj. od predškolskog do školskog uzrasta. Posebna pažnja i senzibilitet iskazuje se zbog njihovih specifičnih psihosocijalnih, motoričkih i perceptivnih karakteristika koje ih čine ranjivom kategorijom u strukturi svih sudionika u prometu. Nesporna činjenica je da se prve spoznaje o prometnoj kulturi dobivaju u obiteljskom okruženju, ali i društvena zajednica i institucije dužni su dati svoj doprinos u stvaranju navika i poučavanja o zakonitostima sigurnog kretanja u svojstvu pješaka, putnika kao i kod upravljanja osobnim prijevoznim sredstvima.

Devet osnovnih škola

Na predmetnu temu svjedočilo se u Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Delnicama, gdje se okupilo više od 100 učenika sa svojim učiteljicama i učiteljima iz devet osnovnih škola Gorskog kotara. Bili su to učenici drugih razreda iz: OŠ Mrkopalj, OŠ Brod Moravice, OŠ Rudolfa Strohala, OŠ Skrad, OŠ Ivanke Trohar

U akciju je uključen i Crveni križ

Fužine, OŠ dr. Branimira Markovića Ravna Gora, OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko, OŠ

Frana Krste Frankopana Brod na Kupi. U poučnom ozračju i zabavnoj atmosferi realiziran

Vatrogasci s djecom u Delnicama

je »Program prometne kulture za najmlađe«. Dionici Programa bili su tvrtka Jumicar Hrvatska s partnerima, PU Primorsko-goranska - PP Delnice, vatrogasci DVD Delnice, Prva pomoć – Crveni križ. Pokroviteljstvo potpisuju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih RH, Nacionalni plan sigurnosti cestovnog prometa RH i Savjet za sigurnost prometa Primorsko-goranske županije.

Posebno je istaknuta bila uloga Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije koji je višegodišnji dionik predmetne akcije s perspektivom provođenja budućih realizacija programa u svim dijelovima Županije. U izaslanstvu su bili Izabela Linčić Mužić,

Učenici su se okupili u Delnicama

Predsjednik Savjeta dr. Baričević, tajnik Rajačić i pročelnica Linčić Mužić

pročelnica UO za pomorsko dobro, promet i veze, Siniša Rajačić, voditelj Odsjeka za promet i veze u Upravnom odjelu

za pomorsko dobro, promet i veze Primorsko-goranske županije i prof.dr.Hrvoje Baričević, predsjednik Županijskog

“ Okupilo se više od 100 učenika iz devet osnovnih škola Gorskog kotara

savjeta za sigurnost prometa na cestama.

U Europi 30 godina

Inače program prometne odnosno preventivne kulture za najmlađe sudionike postoji već 30 godina u Europi. Pokrenut je u Finskoj, a ideja je bila da se kreativno na didaktičko-pedagoškim osnovama pokuša približiti problematika sudjelovanja najmlađe populacije u prometu. Programski njegovi ciljevi i koncepcija u RH usklađeni su sa strateškim

Glavni ciljevi Programa

- pridonijeti smanjenju broja smrtno stradale i ozlijeđene djece u prometu
- povećati stupanj prometne kulture među djecom, ali i u široj zajednici
- senzibilizirati širu javnost na važnost brige o najmlađim sudionicima u prometu
- poboljšanje kvalitete života kroz sigurniju mobilnost djece

odrednicama Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske 2021.-2030., kao i sa svim relevantnim međunarodnim dokumentima. Načelno se provodi u zatvorenim i otvorenim prostorima škola, a namijenjen je učenicima nižih razreda. Glavna ideja Programa je da djeca lakše usvajaju znanja kroz igru, nego pukim memoriranjem informacija: »Reci mi i zaboravit ću; Pokaži mi i možda ću zapamtiti; Uključi me i sigurno ću razumjeti«. Tijekom godina program se temeljem originalne ideje proširio izvan granica Finske te se sada provodi u velikom broju europskih (Njemačka, Grčka, Portugal, Turska, Slovenija, Austrija i Hrvatska) i svjetskih (Katar, Ujedinjeni Arapski Emirati) zemalja. U Programu je do sada sudjelovalo preko milijun djece i sva pozitivna i negativna iskustva stečena kroz provedbu ovog Programa iskorištena su kako bi se Program unaprijedio i poboljšao. Njegova kvaliteta prepoznata je i na europskoj razini sukladno čemu je postao integralni dio Europske povelje za sigurnost cestovnog prometa Europske Komisije (The European Road Safety Charter).

Dvije interaktivne komponente

Program se sastoji od dvije međusobno povezane interaktivne komponente, teoretskog i praktičnog dijela.

Teoretski dio

- posebno educirani predavači poučavaju učenike pomoću multimedijskog prikaza stvarnih rizika u prometu kao i o značenju horizontalne i vertikalne signalizacije
- u ovom dijelu djeca usvajaju teoretska znanja o pravilnom/nepavilnom ponašanju pješaka i biciklista, ponašanju u javnom prijevozu, svrsi reflektirajuće odjeće te raspoznavanju zvučnih i svjetlosnih signala u prometu

Praktični dio

- mobilni poligon je realna simulacija stvar-

nog prometa koji se sastoji od semafora, prometnih znakova, graničnika, pješačkih prijelaza, mini automobila na električni pogon i drugih didaktičkih pomagala koja su prilagođena uzrastu djece

- cilj ovog dijela programa je da djeca dobiju mogućnost iz perspektive vozača uvidjeti što znači upravljati pravim automobilom, odnosno što znači: zaustaviti/pokrenuti automobil, procijeniti brzinu kretanja nadolazećeg automobila, što za vozača znači napetost, adrenalin, strah, koncentracija, umor, orijentacija, motoričke sposobnosti, dezorijentacije i dr., a sve kako bi postali sigurniji sudionici u prometu

ULAGANJE U EDUKATIVNE SADRŽAJE

DJEČJI VRTIĆ ČAVLIĆ U ČAVLIMA DOBIO PROMETNI POLIGON

Putem Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama, Primorsko-goranska županija aktivno provodi niz edukativnih programa usmjerenih na jačanje prometne kulture i sigurnosti. Među ključnim projektima ističe se izgradnja prometnih poligona, osmišljenih kako bi djeca od najranije dobi kroz praktičnu vježbu učila o pravilima u prometu. Najnoviji poligon otvoren je u dječjem vrtiću Čavlić u Čavlima.

Za uređenje prometnog poligona u Dječjem vrtiću Čavlić Primorsko-goranska županija osigurala je 10 tisuća eura. Investiciju realizira Županijski savjet za sigurnost prometa na cestama u sklopu kontinuiranog ulaganja u edukativnu infrastrukturu. Program se temelji na učenju kroz igru, čime se najmlađi sudionici od rane dobi poučavaju sigurnom ponašanju u prometu. Otvaranje poligona pozdravila je i načelnica Općine Čavle Ivana Cvitan Polić.

– Ne moraju svi projekti biti financijski veliki da bi bili značajni. I oni manji, financijski skromniji, imaju važan utjecaj na život lokalne zajednice, a posebno na našu djecu,

Čavjanski domaćini i predstavnici Županije i savjeta

Županija je u poligon uložila 10 tisuća eura

izjavila je Izabela Linčić Mužić, pročelnica Upravnog odjela za pomorsko dobro, promet i veze Primorsko-goranske županije dodajući da djeca najbolje uče kroz igru.

– Primorsko-goranska županija prošle je godine realizirala projekte u dva dječja vrtića, ove godine ovo nam je treći, a iduće godine planiramo još dva, jedan na otoku Krku, dok

“ U dvije godine uređeno je pet prometnih poligona u vrtićima

se za drugi još razmatra lokacija, zaključila je pročelnica Izabela Linčić Mužić.

Ravnateljica dječjeg vrtića Čavlić Arlin Haramija Popović zahvalila se Primorsko-goranskoj županiji i svim sudionicima uključenima u realizaciju projekta, naglasivši kako je poligon vrlo vrijedan jer se na njemu djeca ne samo zabavljaju i uče, nego ga koriste i djeca školskog uzrasta koja nakon nastave dolaze voziti bicikle i družiti se, čime on služi cijeloj lokalnoj zajednici.

Predsjednik Općinskog vijeća Općine Čavle Norbert Mavrinac zahvalio je Županiji na ulaganju ne samo u velike projekte, već i u financijski manje, ali jednako važne projekte za lokalne zajednice, uključujući općine u Gorskom kotaru i okolici Rijeke. Također je zahvalio projektantima i fakultetu na angažmanu i izradi projekta, uz nadu da će poligon koristiti ne samo djeci predškolske dobi, već svima koji žele učiti o sigurnom i pravilnom ponašanju u prometu.

Predsjednik Savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije Hrvoje Baričević istaknuo je da je Savjet jedinstven u Hrvatskoj kao najstariji i najveći, s tradicijom djelovanja koja traje od 1998. godine. Pojasnio je da program obuhvaća preventivni rad, informativnu djelatnost te projekte i elaborate, pri čemu su djeca, kao najranjiviji sudionici u prometu, prioritet u svim segmentima rada.

Najbolje se uči kroz igru

Poligon je novo omiljeno mjesto u vrtiću Čavlić

Stanica za tehnički pregled Autokluba Rijeka

Lara Vrsalović

I ove godine održana je preventivno-sigurnosna akcija Dani tehničke ispravnosti vozila pod pokroviteljstvom Nacionalnog programa za sigurnost cestovnog prometa. Akciju već godina provode HAK, Centar za vozila Hrvatske i stanice za redovni tehnički pregled vozila. Od 24. do 29. studenog bio je omogućen

Kod 26 posto vozila utvrđen neki oblik neispravnosti

besplatni tehnički pregled svim vlasnicima vozila koji svojim vozilima dođu u stanicu za redovni tehnički pregled vozila u Hrvatskoj.

Na Preluci 159 vozila

Svrha ove akcije je poticanje što većeg broja vozača da preventivno iskontroliraju ispravnost svojeg vozila jer poznato je da je vozilo, uz vozača i cestu, najznačajniji čimbenik prometne sigurnosti. U sklopu akcije nema sankcioniranja vozača čija su vozila neispravna već se vozačima ukazuje na neispravnosti i savjetuje se kako ih otkloniti.

U stanici tehničkog pregleda Autokluba Rijeka na Preluci akciji se odazvalo

159 vozača, a od toga je na 42 vozila, odnosno 26 posto utvrđen neki oblik neispravnosti. Najčešće greške uočene na »Danima tehničke ispravnosti vozila« slične su kao i prijašnjih godina, ali i kao one zabilježene prilikom redovnih tehničkih pregleda. Na prvom mjestu nalaze uređaji za kočenje, a potom uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju te na motor i elementi ovjesa, osovina i kotači.

Prosječna starost 13,87 godina

Zanimljivo je da je svake godine statistika ove akcije nešto lošija u odnosu na službenu statistiku. Za

pretpostaviti je da vlasnici vozila prije redovnog tehničkog pregleda koji ipak predstavlja uvjet za produženje valjanosti prometne dozvole, u određenoj mjeri pripreme svoje vozilo. U ovakvim slučajevima vozila pristupaju pregledima doslovno »s ceste«. Pored toga, pregledu češće pristupaju vlasnici starijih vozila što je djelomičan razlog velikog udjela neispravnih vozila.

Podsjetimo se, prosječna starost osobnih vozila na hrvatskim cestama je 13,87 godina, a na prometnicama vozi čak 67 posto vozila starijih od 10 godina što je samo po sebi dovoljan razlog za provođenje ove akcije.

NEUROKIRURG, NEUROTRAUMATOLOG I MOTOCIKLIST DR. DARKO LEDIĆ

KAD U MOJU OPERACIJSKU SALU UĐE MOTOCIKLIST, OSJEĆAM BLISKOST PREMA KOLEGI NA DVA KOTAČA

Redovni predavač na dugogodišnjoj akciji Savjeta za sigurnost prometa na cestama PGŽ »Motociklom u život« dr. Darko Ledić bio je gost serijala »Najljepša i najopasnija –stradavanja motociklista na Jadranskoj magistrali« koji

portal Tunera.info, uz podršku Agencije za elektroničke medije, posvećuje ljubiteljima vožnje na dva kotača.

Naglasak je na Jadranskoj magistrali koja svojom ljepotom privlači motocikliste, ali i krije opasnosti. Neurokirurg i neurotraumatolog dr. Darko

Ledić u KBC Rijeka često spašava živote i zdravlje motociklista. Istovremeno, dr. Ledić je veliki zaljubljenik u motocikle. Vozi više od 40 godina. Na autotodromu Grobnik više od 20 godina provodi se edukativno-preventivna akcija Motociklom u život u organizaciji

Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko – goranske županije. Dr. Ledić redovno sudjeluje u akciji predavanjem o posljedicama stradavanja motociklista. To su predavanja koja sudionike akcije ostave bez riječi.

Strast od malih nogu

– Prvi sam motor, Tomos automatik, kupio s 15 godina. Prvi »pravi« motor, Jawu 350, kupio sam s 19 godina, sjeća se dr. Ledić koji u međuvremenu promijenio puno ljubimaca na dva kotača, a danas se može pohvaliti s tri motocikla u garaži: Kawasaki ZZR 1400, kompletno restauriranom Hondom CB 900 iz 1980. godine te enduro Kawasaki 650.

– Ranije bi prodao motocikl da bi kupio novi, a posljednjih dvadesetak godina kad kupim novi, ne prodajem stari. Sad ih skupljam, kaže dr. Ledić koji za vikend obavezno napravi dir po Krku, gdje živi.

Nekoliko puta u sezoni zaputi se s društvom na vožnje u kojima se uživa.

– Nađemo se u Šmriki, a onda put Senja, Svetog Jurja i Karlobaga. Ili se nađemo u Rijeci pa vozimo do Plomina.

Dakle, imamo pravog sugovornika za Jadransku magistralu.

– Cesta je krasna. Asfalt nije baš najbolji, ali je dobar u

Neurokirurg i neurotraumatolog dr. Darko Ledić

odnosu na neka prošla vremena. Izvan sezone nema previše gužve, ali ljeti kad je najljepše voziti, previše je prometa. Meni se najviše sviđa dionica od Novog Vinodolskog do Svetog Jurja.

Motori više ne upozoravaju

U odnosu na neka prošla vremena, danas su i rizici drugačiji.

– Danas su motocikli brži. Ja vozim koliko je meni gušt, uživam, sasvim lijepo idem, ali značajno sporije no što mladi dečki voze. Znaju biti ekstremno brzi, ne možeš ih ni vidjeti kako brzo prođu. Puno je

pretjecanja, a ona uvijek nose određeni rizik. Kao mladi smo vozili slične dionice, motori su bili bitno lošiji, sporiji, mi smo češće padali, ali smo padali sa 60 kilometara na sat. I ja sam dosta puta pao. Ali padali smo ili pri manjim brzinama ili padovi nisu bili iznenađenje jer smo osjetili kad bi mogli pasti.

Motor je ljuljao, klizuckao, signalizirao da više ne može. Danas su motori fenomenalni, ulijevaju snažan osjećaj sigurnosti, ali samo do časa kada se nešto dogodi. Ako pretjeraš u nekom času, brzo si na asfaltu. Brzo se nešto dogodi, a uvijek se dogodi pri većim brzinama. Tada nema natrag. Mislim da

To je tvoj

S asfalta putujemo na radno mjesto dr. Ledića, u operacijsku salu. Često je operirao motocikliste koji su stradali na Jadranskoj magistrali. Kako se osjeća motociklist dr. Ledić kad na operacijski stol stigne motociklist?

– Postoji kod mene osjećaj određene bliskosti. Traumatolozi u bolnici često znaju biti malo ljuti na motoriste smatrajući da ugrožavaju sami sebe svojom vožnjom. Znaju mi reći: to je tvoj. Uvijek kažem da motociklisti nisu nikakvi krivci. Motociklizam je hobi, opasniji hobi, ali nije grijeh biti motociklist. Naprotiv, jako je lijep osjećaj biti motociklist. Svaki motociklist mora znati koliko je sposoban, biti oprezan i poštivati ograničenja. Tada motociklizam nije opasan, čovjek može uživati u sveukupnom osjećaju koji daje motocikl.

Redovni predavač na dugogodišnjoj akciji Savjeta za sigurnost prometa na cestama PGŽ »Motociklom u život« dr. Darko Ledić bio je gost serijala »Najljepša i najopasnija – stradavanja motociklista na Jadranskoj magistrali«

je spoj relativnog neiskustva, izuzetnih mogućnosti modernih motocikala i hrabrosti koju nosi mladost ono što stvara rizik.

Visoka je proporcija teških ozljeda ili smrtnih ishoda u odnosu na ukupan broj motocikala, puno viša no prije 40 godina, upozorava dr. Ledić.

Dr. Ledić doživio je kao

29-godišnjak težu nesreću na dva kotača.

– Iznad Bakra je vozač izašao sa sporedne ceste. Imao sam tri operacije. Nisam vozio motor gotovo deset godina. Vratio sam se, ali moram priznati da je postojao određeni strah. To mi je bio posljednji pad. Danas sam znatno stariji i sporije vozim, ali svejedno uživam.

DJEČJA PRAVA U PROMETU PREZENTIRANA U RAVNATELJSTVU POLICIJE

PREDSTAVLJEN ZBORNIK RADOVA I ODRŽAN OKRUGLI STOL DJEČJA PRAVA U PROMETU

U Ravnateljstvu policije, na inicijativu Ureda pravobraniteljice za djecu, održano je predstavljanje zbornika radova i okrugli stol na temu »Dječja prava u prometu«. Na ovom značajnom događanju u kontekstu prometne preventive najmlađe populacije sudjelovali su zamjenica pravobraniteljice za djecu Maja Gabelica Šupljika, zamjenik glavnog ravnatelja policije i voditelj Radne skupine za provedbu Nacionalnog plana sigurnosti cestovnog prometa Jozo Šuker, te recenzent Zbornika prof.dr.sc. Hrvoje Baričević.

Prometni odgoj u škole

Na samom početku zamjenica pravobraniteljice za djecu Maja Gabelica Šupljika napomenula je kako su u današnje vrijeme prisutni zabrinjavajućiji trendovi među djecom u prometu te iznijela statističke pokazatelje Ministarstva unutarnjih poslova.

- Ovaj Zbornik nije samo pregled statističkih pokazatelja o broju nesreća, vrstama ozljeda, o povredama dječjih prava. On ne prikazuje samo stanje, prepreke i izazove, već procese kojima se dolazi do ishoda i ciljeva. On je poziv za djelovanje i promjenu naših javnih politika i pristupa. U tim promjenama, nikako ne smijemo zaboraviti na djecu i njihovo pravo da su kreiraju svijet u kojem žive.

Zamjenik glavnog ravnatelja policije Jozo Šuker istaknuo je primarni cilj Ministarstva unutarnjih poslova, kao i

Prisutni su zabrinjavajući trendovi u prometu

Nacionalnog plana sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030. godine, a to je smanjiti broj teških prometnih nesreća i poginulih osoba, odnosno povećati sigurnost na hrvatskim cestama:

- Policija sustavno provodi različite preventivne i represivne aktivnosti. Ali značajne naše aktivnosti su ipak preventivne i to posebice kada se radi o djeci. Svjesni smo činjenice da prometni odgoj ima veliku ulogu u povećanju sigurnosti cestovnog prometa, stoga smo tome i posvećeni. Pored učenja o pravilima sigurnog sudjelovanja u prometu, značenju prometnih znakova, s drugim dionicima pokrenuli smo inicijativu za sustavno uvođenje prometnog odgoja u škole. Aktivno se radi i na pripremi kurikuluma za školsku godinu 2026/27.,

u kojoj bi se započelo sa sustavnom edukacijom djece o sigurnosti u prometu. Međutim, sigurnost djece u prometu odgovornost je nas odraslih. Bez toga, djeca su u prometu nezaštićena. Poražavajuća je statistika da gotovo 60 posto djece stradava u prometnim nesrećama kao putnici u vozilima i to najčešće u vozilima roditelja i/ili najbližih osoba. Posljednja aktualnost na koju moramo ukazati jest upozorenje za roditelje i odrasle da djeci ne kupuju električne romobile ako nisu navršila dobnu granicu od 14 godina, a onima koji imaju dovoljno

Recenzent Zbornika je predsjednik Savjeta za sigurnost prometa PGŽ prof.dr.sc. Hrvoje Baričević

godina objasne najosnovnija prometna pravila i prometne propise, zaključio je zamjenik glavnog ravnatelja policije Šuker.

Važnost lokalne zajednice

Recenzent Zbornika prof. dr.sc. Hrvoje Baričević pojasnio je kako je zbornik rezultat dugogodišnjeg rada te je presjek interdisciplinarnih poimanja sigurnost prometa, a na tragu održanog istoimenog savjetovanja na Veleučilištu u Rijeci.

- Puno se ulaže u preventivu, društvo se zaista trudi povećati sigurnost prometa, međutim to nije nikada dovoljno. Kao zajednica moramo dati sve od sebe, na sve moguće načine biti na razini zadatka. Kroz sustavna istraživanja te s brojnim alatima u svim segmentima prometne preventive i represive nužno

Samo sinergija može dati rezultati, istaknuto je na skupu

je smanjiti smrtnost i ozljeđivanje najmlađe populacije. Istaknuo je važnost lokalne zajednice u osiguravanju uvjeta za sigurniji cestovni promet za djecu, za edukativne programe, a koji uključuju i različite projekte npr. izgradnje prometnih poligona u dječjim vrtićima. Elaborirana su brojna postignuća Savjeta za sigurnost prometa Primorsko-goranske županije, koji

na različite načine doprinose jačanju sigurnosti na cestama uključujući različite ranjive skupine, s posebnim senzibilitetom prema sudjelovanju djece u prometu.

Nakon uvodnih izlaganja, održan je okrugli stol na kojem su sudjelovali predstavnici Klinike za dječje bolesti Zagreb i Hrvatskog psihološkog društva, studenti i predstavnici Veleučilišta u

Rijeci, predstavnici Centra za vozila Hrvatske, članovi Udruge roditelja u akciji Roda (Roditelji u akciji), učenici i predstavnici Industrijske škole u Zagrebu te studenti i predstavnici Fakulteta prometnih znanosti u Zagrebu i Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Svi sudionici okruglog stola, usuglasili su se kako za postizanje veće sigurnosti na našim prometnicama trebamo djelovati svi - povezano i sinergijski, jer samo tako možemo očuvati sigurnost i živote naše djece u prometu.

Prava djeteta u prometu

Zaključno, akceptirano je da je briga o djeci u prometu, odgovornost prema njihovoj dobrobiti i čuvanje njihova života direktno povezano s načelima UN-ove Konvencije o pravima djeteta koja obvezuje sve institucije, grupe, pojedince i vlast u svakoj državi potpisnici. Ova načela, osim što je svako od njih i dječje pravo, sadrže

u sebi sva druga prava te daju smisao pojedinim odredbama Konvencije.

Načelo o nediskriminaciji i jednakosti određuje da svako dijete ima ljudska prava bez obzira na to tko je, gdje živi, čime mu se bave roditelji, kojim jezikom govori, je li dječak ili djevojčica, iz koje kulture potječe, ima li neku teškoću u razvoju, je li bogato ili siromašno. Načelo o dječjem sudjelovanju govori o tome da dijete ima pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti. Razmatranje najboljeg interesa djeteta je načelo koje kaže da odrasli trebaju postupati onako kako je najbolje za dijete, a kada donose odluke trebaju misliti na to kako će njihove odluke utjecati na djecu. A kada je riječ o sigurnosti i preživljavanju djeteta u prometu, valja krenuti od četvrtog načela koje se odnosi na djetetovo pravo na život i razvoj u svim vidovima života.

Nikad dovoljno ulaganja u preventivu istaknuo je dr. Baričević

KAKO ZAŠTITI PJEŠAKE BEZ SMANJENJA PROTOČNOSTI PROMETA

Postavljeni uređaji

Ime	Status uređaja	Modifikacija	Broj radara
Krk		Hybrid M	1

Ukupno 1 uređaja, 1 Online, 0 Offline, 0 uređaji nisu trepnuli u posljednjih 12 sati

Karta uređaja

PAMETNI PJEŠAČKI PRIJELAZ

Ključno je pametno upravljati prometom svoga mjesta i to pomoću naprednih rješenja kao što je A1 Pametni pješački prijelaz

Nekontrolirani, slabo vidljivi i neoznačeni pješački prijelazi u urbanim i ruralnim područjima vrlo često su mjesta prometnih nesreća s posljedicama po zdravlje i život ljudi. Uzročnici takvih nesreća podjednako su vozači i pješaci, a razlozi su brojni: neprimjerena brzina, slaba vidljivost zbog vremenskih uvjeta ili loše osvijetljenosti, neočekivano ponašanje pješaka/biciklista i sl. Iako su pješaci, biciklisti i vozači motora ranjiviji zbog manje zaštite od putnika u automobilima, vrlo često su nedovoljno adresirani u planiranju, projektiranju i radu prometnica.

Trenutne mjere upravljanja prometom ne mogu procijeniti prometnu situaciju i vrlo često uvođenje sigurnosnih mjera ide na uštrb veće protočnosti i efikasnosti regulacije prometa. Zakašnjele detekcije i reakcije sigurnosnih službi u slučaju nesreće u slabo naseľljenim područjima onemogućavaju pružanje pravovremene pomoći i njege koje mogu spriječiti dugotrajne posljedice i smrt sudionika.

Stoga je ključno pametno upravljati prometom svoga mjesta i to pomoću naprednih rješenja kao što je A1 Pametni pješački prijelaz koji, osim što regulira promet, mjeri i prometne značajke te vas pravovremeno izvještava o njima.

Rješenje pametnog pješačkog prijelaza ima tri osnovna modula:

- sigurnost (engl. Safety)
 - prometni podaci (engl. Traffic data)
 - podaci okoline (engl. Environmental data)
- Sustav se može realizirati kroz tri varijante:
- S model – osnovni set
 - M model – prošireni set – Krk Valbiska
 - M+ model – prošireni set

Prošireni model M

Prošireni model je multifunkcionalno rješenje za smirivanje prometa u zoni nekontroliranih pješačkih prijelaza. Set se sastoji od sljedeće opreme:

- dva obostrano osvijetljena prometna znaka
- LED svjetala za stupove (stup osigurava korisnik)
- dvije kamere - ovisno o lokalnim uvjetima
- radar za mjerenje podataka o prometu
- dva elektro ormarića za smještaj upravljačke opreme i razvoda napajanja
- povezivost putem podatkovne tarife, minimum 10 GB mjesečno

Operativni principi Pametnog pješačkog prijelaza

Glavni zadatak Pametnog pješačkog prijelaza je povećati svijest sudionika u prometu koji se nalaze u blizini

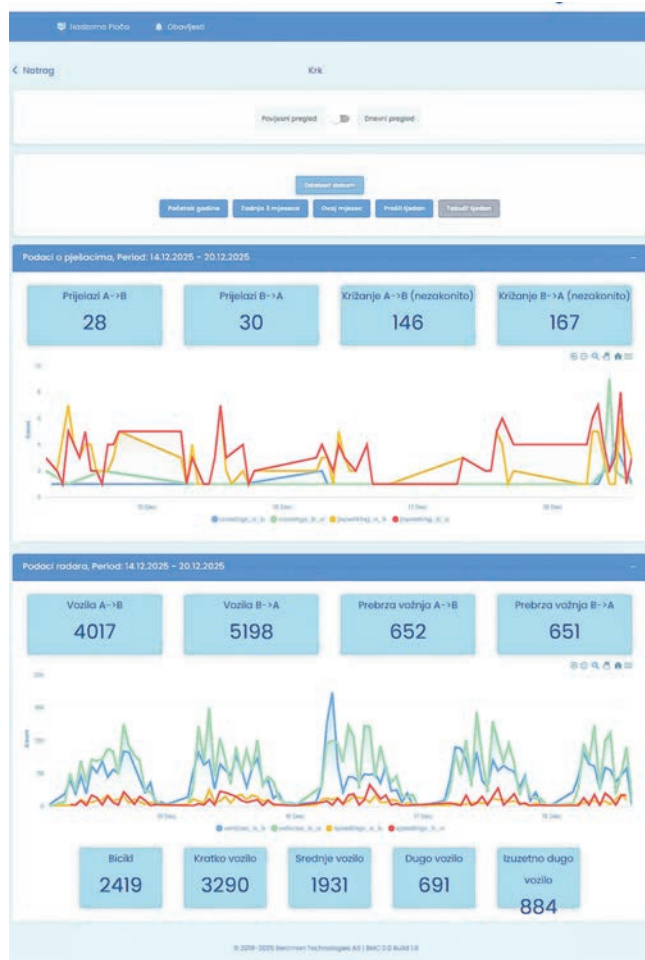
i obavijestiti ih o vjerojatnoj prometnoj opasnosti. Da bi se otkrile situacije koje uključuju opasnosti od prometa, koriste se algoritmi umjetne inteligencije koji mogu predvidjeti putanje kretanja sudionika u prometu i unaprijed ih upozoriti. Pametni pješački prijelaz je cestovna oprema usklađena s normom EN 12899-1:2007 tj. prema Hrvatskom normativnom dokumentu s normom HRN EN 12899:1:2008 Stalni okomiti cestovni prometni znakovi – 1. dio Stalni znakovi.

Kako bi pješačkom prijelazu pružio lokalnu inteligenciju, sustav je opremljen mnogim sensorima koji kontinuirano mjere značajke okruženja. U slučaju loših vremenskih uvjeta, Pametni pješački prijelaz može upozoriti sudionike u prometu na dodatni oprez. Pametni pješački prijelaz koristi radar za mapiranje svog okruženja, dok se kamera omogućava vizualni pregled kretanja pješaka ili biciklista tj. svih prolaznika u zoni pješačkog prijelaza i blizine prometnice.

Prepoznavanje kretanja pješaka/biciklista putem video analitike

Pametni pješački prijelaz opremljen je s kamerama s obje strane pješačkog prijelaza kojima se detektira i prati kretanje prolaznika. U krugu do maksimalno 30 metara od stupa prometnog znaka, uz izuzetak slijepe točke unutar 5 metara, kamerom širokog vidnog polja nadzire se kretanje prolaznika koje se može pratiti u realnom vremenu. Kamera ima ugrađeno infracrveno LED svjetlo koje omogućava vidljivost u noćnim i drugim uvjetima loše osvijetljenosti.

Aktivacija signalizacije uvjetovana je detekcijom pješaka u zoni pješačkog prijelaza putem video analitike. Kada sustav detektira pješaka u predefinjiranoj zoni, vozači će biti upozoreni treptućim LED lampicama i na stupu i

na pametnom prometnom znaku (uz bočne strane lista prometnih znakova). Kroz razvoj sustava za komunikaciju u vozilima unutar M modela bit će omogućeno slanje DSRC (ili 5G) poruka samom vozilu o prolazniku koji prelazi prometnicu.

Praćenje prometa vozila

Unutar svog dometa, radar može odrediti veličinu, kut dolaska i brzinu detektiranog objekta i prema tim karakteristikama može uočeni objekt okarakterizirati kao vozilo. Niže su prikazane zone pokrivanja i tehničke karakteristike kamere i radara koji se koriste za detekciju i klasifikaciju sudionika u prometu.

Prikupljanje podataka o prometu i okolini

Pametni pješački prijelaz je

vrlo koristan alat za mjerenje brojnih prometnih podataka: od jednostavnog brojanja prolaznika te vozila, klasifikacije vozila (u jednu od pet različitih klasa) i mjerenja brzine te nadzora pridržavanja prometnih propisa mjerenje brzine. Iz analize podataka mogu proizaći prilagodbe ili promjene prometne regulacije s ciljem prometnog rastećenja i edukacije vozača o primjernim načinima vožnje koji su u skladu s prometnim propisima.

Nadzor i automatsko izvještavanje

Važan aspekt sustava koji se temelji na velikom broju senzora (IoT) je mogućnost prikupljanja podataka i vizualizacije istih na prikladan način koji može omogućiti jednostavan način za identifikaciju

problema ili istraživanje prometnih specifičnosti. Ovo rješenje ima on-line nadzornu platformu za nadzor statusa svih uređaja, povijesti pregled podataka i izvoz sirovih podataka za analizu te automatskog (periodičkog) izvještavanja ili na zahtjev.

Usklađenost s C-ITS smjernicama

Primjena IoT tehnologije će u bližoj budućnosti transformirati prometnu infrastrukturu na način da će prometni uređaji moći međusobno komunicirati čime će se ostvariti puna automatizacija prometne regulacije koja će biti u mogućnosti prilagođavati se prometnoj situaciji u realnom vremenu. Važan dio te transformacija biti će i interakcija prometne infrastrukture sa sudionicima u prometu (vozilima i pješacima) i sudionicima međusobno što je pokriveno s Cooperative Intelligent Transport Systems (C-ITS) platformom u sklopu inicijative Europske komisije. Komunikacija će se temeljiti na prometnoj infrastrukturi i računalima u prijevoznim sredstvima koji podržavaju DSRC (engl. Dedicated Short Range Communication) ili C-V2X (engl. Cellular V2X) standard.

Pametni pješački prijelaz je rješenje usklađeno s C-ITS smjernicama te podržava DSRC ili C-V2X standard preko kojeg će u budućnosti moći slati poruke i upozorenja vozilima koja podržavaju taj protokol.

SaaS platforma Pametnog pješačkog prijelaza

Smart City koncept

Platforma za Pametni pješački prijelaz dizajnirana je da se može uklopiti u Smart city koncept kojim će se današnji gradovi transformirati u agilne, fleksibilne i samoodržive

Pametni semafor
na Valbiski

urbane cjeline – digitalizirajući i međusobno povezujući sve segmente javne infrastrukture: komunalna infrastruktura, zdravstvo, sigurnost, obrazovanje, javni servisi i mnoge druge.

Pametni pješački prijelaz može biti implementirano samostalno na nekoj lokaciji ili u mreži više pametnih pješačkih prijelaza upravljenih s jedinstvene platforme.

Gledajući iz perspektive nadzora i upravljanja gradom, platforma se može implementirati kao zasebno rješenje ili se na vrlo jednostavan način uklopiti u integriranu okolinu raznih pametnih servisa. Rješenje u Cloud-u (SaaS – Software as a Service)

Kompletna IT infrastruktura na kojoj se nalazi platforma Pametnog pješačkog prijelaza nalazi se u oblaku u okruženju koje je u potpunosti usklađeno s važećim regulativama

koje se odnose na izgradnju, opremanje i održavanje data centara.

Posebna pozornost posvećena je odabiru IT sigurnosnih mehanizmima kojima se onemogućava pristup svim podacima koji se prikupljaju u sklopu rješenja.

Mehanizam zaštite od internih prijetnji regulira se mogućnošću definiranja pravila pristupa i kreiranja procedura koje ocrtavaju prava i odgovornosti u procesu upravljanja podacima i IT infrastrukturom propisana unutar organizacije korisnika.

Proces upravljanja podacima

Posebna pozornost u kreiranju rješenja je posvećena je u definiranju procesa upravljanja podacima.

Proces je složen na način da definira kako se prikupljaju podaci, u koju svrhu i na koji

period će se koristiti prikupljeni podaci za potrebe razvoja i usavršavanja rješenja. Prometni podaci koji će se koristiti za potrebe usavršavanja prediktivnog modela su u potpunosti anonimizirani.

Pametni pješački prijelaz – rekapitulacija primjena

Provedba propisanih brzina

Pametni pješački prijelaz se može koristiti kao mjerna stanica prosječnih brzina po različitim kategorijama vozila.

Prikupljanje i upotreba podataka

Korištenje mnogih senzora poput podaci o kvaliteti zraka mogu pomoći općinama da poboljšaju protok prometa, mjerenja temperature, uključujući i IC termometar.

On-line monitoring

Kroz portalsku platformu

vizualizacije podataka za analizu. Identifikacija trendova, problema ili istraživanja povezano s ponašanjima u prometu.

Kršenje propisa

Pametni pješački prijelaz je u stanju automatski otkriti i registrirati vozila voze više od propisanog ograničenja brzine kretanja i time ugrožavaju ostale sudionike u prometu.

Komunikacija prometne infrastrukture s vozilom (C-ITS)

Prema platformi Kooperativni inteligentni transportni sustavi (C-ITS) koju je pokrenula Europska komisija, C-ITS koristi tehnologije koje omogućuju komunikaciju cestovnih vozila s drugim vozilima, s prometnom signalizacijom i cestovnom infrastrukturom, kao i s ostalim sudionicima u prometu.

Tehnologija će omogućiti sigurniji prijelaz ceste na frekventnom pristaništu

RIJEKA PRIJE PEDESET GODINA

Igor Žic

Početak 1976. godine sve je bilo drugačije no danas. Ili skoro sve. Neki događaji su ulijevali nadu, a drugi su bili krajnje upozoravajući. Rijeka je išla ubrzano naprijed, no pri tome je ozbiljno teturala. Isto kao i tadašnja država. Istočni izlaz, koji se, što je prilično neobično, nalazi usred grada, ozbiljnije se počeo rješavati od 1976. godine, u sklopu programa RI-19, za bržu izgradnju Rijeke. U prvoj fazi izgradnje izvršena je rekonstrukcija Ulice Ivana Zajca, što je uključivalo i gradnju pješačkog pothodnika prema glavnoj gradskoj tržnici. Taj pothodnik Riječani nikad nisu uzeli za ozbiljno jer ima u sebi nešto prijeteće, a pokretne stepenice odviše često ne rade. Potom su sagrađeni, odmah uz kazalište Ivana Zajca, cestovni i željeznički most preko Mrtvog kanala.

Novi most preko Mrtvog kanala

»Prvi objekt istočnog izlaza, most preko Mrtvog kanala, vezat će se na budući veliki vijadukt Delta-Piramida, a bit će širi nego duži. Kad bude završen i pušten u promet ovaj će most imati veću širinu od dužine. Kolnik mosta bit će širok 19,5 metara, širina sjevernog pločnika imat će 6, a južnog 3 metra. Željeznički dio mosta bit će širok 6,5 metara, nalazit će se južno od cestovnog,

a od njega će razdijeliti jedna diletacija.

Pomicanje pruge uvjetuje da se u izgradnju istočnog izlaza uključi i rekonstrukcija Ulice Ivana Zajca od križanja s ulicom Dositeja Obradovića (tako se zvala do 1994. godine - danas Ulica Ignazia Henckea, graditelja pravoslavne crkve sv. Nikole u toj ulici, op. aut.) do Mrtvog kanala. Na ovoj prometnici rekonstruirat će se gornji stroj i poprečni nagib, čime će se dobiti suvremena cestovna prometnica sa šest traka. Željeznička pruga premjestit će se prema jugu, na prostoru kraj zgrade kazališta Ivan Zajc. Rekonstrukcijom Ulice Ivana Zajca privremeno će se riješiti i autobusno stajalište u ovoj ulici. Kraj parka napravit će se ugibalište koje će odjednom moći primiti tri autobusa. Time će se izbjeći opasnost kojoj su putnici autobusa bili izloženi prilikom prolaska vlaka. Oni koji čekaju autobus više neće morati prilikom prolaska vlaka autobus čekati na sredini kolnika« (Novi list, 21.01.1976.) I sam sam bezbroj puta prelazio između teretnih vagona vrlo dugih kompozicija - zaustavljenih nasred obale! Tu vrlo neugodnu urbanističku glupost dugujemo Mađarskoj, koja je, krajem 19. stoljeća, zbog transporta drva sa Delte do luke, položila šine tik uz kazalište.

Snijeg zameo prometnice

Kao i svake zime, snijeg je svojim prisustvom neugodno

zaskočio Rijeku i okolicu.

»Nakon iznenadne snježne oluje koja je u nedjelju potpuno odsjela prigradsko područje općine od Rijeke, stanje se postupno stabilizira. Zajedničkim naporima vozača Autotroleja i putnika autobusi su se uspjeli izvući iz snijega i leda, pa iako s kašnjenjem, ipak stići u Rijeku i radni ljudi na posao.

Istočni izlaz, koji se nalazi usred grada, ozbiljnije se počeo rješavati od 1976. godine

Tako je linija za Studenu uspostavljena tek u 10.30, a prvi autobus iz Kastva stigao je u Rijeku tek u podne jer je, zbog jače poledice i slabo posipane ceste, glavna prometnica Rijeka-Kastav-Jušići ostala paralizirana više sati. U toku dana još uvijek nije uspostavljena linija Rijeka-Drnjevići-Šumci, iako je područje vrlo blizu i zapravo dio grada, ali se nitko nije sjetio da cestu osposobi, a nije uspostavljena ni udaljena linija za Novokračine (u Sloveniji).« (Nov list, 2. veljače 1976.)

I dalje...

»Poledice i ugaženog snijega ima na čitavom putu Karlovac-Delnice-Rijeka, dok kod Gornjeg Jelenja jaka bura stvara nanose od 3 metra. Zimska služba stalno čisti i posipa kolovoz, ali je uz obavezu

zimsku opremu neophodna i izuzetna opreznost vozača. Očekuje se da će u toku dana za saobraćaj biti osposobljen put Crni Lug - Gerovo u Gorskotom kotaru. Ugaženog snijega i poledice ima i na putevima od Rijeke prema Ljubljani i Trstu, gdje je također obavezna zimsku oprema. Na putu od Rijeke preko Učke za Istru, uspostavljen je promet - osim za teška vozila.« (Novi list, 3. veljače 1976.) Ta vrlo zahtjevana prometnica dovršena je u kolovozu 1785., u vrijeme riječkog guvernera Pavla Almašyja, a povezala je Rijeku, preko Učke, s Pazinom. Graditelj ceste bio je Antun Gnamb, glavni gradski inženjer, a kameni natpis postavljen povodom njenog puštanja u promet već dugo se čuva u Pomorskom i povijesnom muzeju. To je bila makadamska cesta, predviđena za konje i kola. Asfalt koji je postavljen na originalnu cestu nije mogao riješiti osnovni problem. Naime, to uopće nije cesta za kamione, Sedamdesetih godina jednom sam vozio noću kroz mećavu po toj cesti i bilo je izuzetno neugodno, pa i opasno. Uz neizbježan hipnotički efekt pahuljica snijega koje agresivno idu iz mraka prema vozačkom staklu. Nikad potom mi nije palo na pamet ništa slično na toj dionici!

Ta cesta mogla bi biti zanimljiva za lokalnu inačicu slavne brdske utrke Pikes Peak (vozi se u Koloradu od 1916. godine, a cesta, duga 20 kilometara, asfaltirana je tek 2011.

Alfa Romeo riječkog Autotroleja

godine. Visinska razlika odgovora usponu od mora do vrha Učke, a ima 156 zavoja. Godine 2024. pobijedio je Ford F-150 Lightning SuperTruck, dakle električni kamionet s »bijednih« 1.600 KS.

Nesreća Alfa autobusa na Kozali

Na žalost, uz niz prometnih problema u gradu i okolici dolazilo je i do vrlo teških sabračajnih udesa. Tako je poginuo vozač kamiona kod igrališta Orijeanta na Krimeji, kada su kamionu, natovarenom sa 40 tona tereta, popustile kočnice. Nesreća je mogla imati i tragičnije posljedice da su se kojim slučajem u tom trenutku, na tom vrlo prometnom mjestu, zatekla druga vozila i ljudi. Druga nesreća, koja se zbila ubrzo, nije imala tragičnih posljedica, ali za današnje prilike zvuči neobično.

»Nezgodna autobus Alfa Romeo riječkog Autotroleja, koji se jučer uvečer survao u nekoliko metara duboku provaliju kod posljednje autobusne

stanice na Kozali, još je jedna u nizu sličnih. Ovaj put srećom nitko nije stradao zahvaljujući činjenici da u autobusu nije bilo putnika, ali i zato što na cesti nije bilo drugih vozila. Koliko se sjećamo u posljednjih šest mjeseci to je već četvrti put da je ljudska ruka bila nemoćna da zaustavi vozilo.« (Novi list, 19. veljače 1976.)

Koliko god se alfistima činilo nemogućim, Alfa Romeo je proizvodio vrlo uspješno i autobuse i trolejbusove, pogotovo tijekom pedesetih godina.

»Drastično zagušenje prometa, loše, neprohodne ceste, a u isto vrijeme nagli, zapanjujući porast broja vozila i krajnje mali broj saobraćajnih milicionera – sve je to dovelo do teške prometne more, koja prijeto potpunim zagušenjem. Za samo godinu dana broj vozila skočio je od 26.000 na blizu 33.000... Rijeka je jednako zagušena kao i Pariz koji se dužinski jednako prostire na 10 kilometara – a Pariz ima 5 milijuna stanovnika.« (18. veljače 1976.) I tako su se Rijeka i

Pariz našli u istoj (neozbiljnoj) rečenici i nakratko poravnali, barem na razini prometnih problema.

Akumulatora ni za lijek

Iako se na Kvarneru išlo naprijed, na primjer s projektiranjem i gradnjom mosta za otok Krk, tunela kroz Učku ili uspostavljanjem poslovnih zona Rijeke na Škrleju (danas je to poslovna zona Bakar), ipak se cijeli sustav urušavao na vrlo bazičnim stvarima. Što je bilo tipično za socijalizam.

»Motorizirani Riječani ove zime imaju brige oko nabave novih akumulatora – u prodavaonicama ih ima samo povremeno i to ne za sve tipove automobila.« (Novi list, 5. veljače 1976.)

Taj problem se obično rješavao kraćom vožnjom do Trsta, u kojem nikad nije bilo nestašica.

»Već puna dva mjeseca nije pala ni jedna kap kiše pa je prigradsko područje do kojeg još nije stigao vodovod zahvatila izrazita zimska suša. Nestašica

vode na prigradu postaje kritična pa građani ovih dana masovno traže dovoz vode. To su građani iz uvijek najjednijih područja Mjesne zajednice Srdoči-Gornji Zamet: Grcpi, Podgrpci, Pilepići, ali i građani Pehlina, Marinića, Viškova, Drenove, Pulca i drugih udaljenijih područja na Kastavštini i Grobinštini. Kako križa vode raste, pojačava se i pritisak za dovoz vode i raste broj narudžbi. Dnevno i po trideset domaćinstava zatraži dovoz vode.« (Novi list, 5. veljače 1976.)

Kako nije bilo kiše, tako je na rijekama bio nizak vodostaj i hidrocentrale nisu mogle proizvoditi struju. Tako su krajem siječnja započele redukcije, koje su dobivale sve ozbiljniji oblik početkom veljače, kada je uveden i treći stupanj redukcije, koji je zahvatio i domaćinstva. Te redukcije upozoravale su da nešto ozbiljno ne valja u funkcioniranju države. Ubrzo je uslijedio i čitav niz drugih nestašica...

ROVINJ SKUP POSVEĆENOG PROMETNOJ INFRASTRUKTURI I SIGURNOSTI

SAVJET ZA SIGURNOST PROMETA NA 50. MEĐUNARODNOJ STRUČNOJ KONFERENCIJI CESTE 2026.

U Rovinju će se od 17. do 20. ožujka 2026. godine održati 50. Međunarodna konferencija o prometnoj infrastrukturi i sigurnosti u prometu »CESTE - 2026.« Dosadašnja respektabilna polustoljetna tradicija ukazala je na visoku razinu organizacije, kvalitetna izlaganja predavača kao i brojne, zanimljive, afirmativne i konstruktivne diskusije sudionika. Uz pokroviteljstvo najviših državnih tijela, resornih ministarstava i visokoškolskih institucija, komercijalnu tj. izložbenu komponentu (EXPO) podržat će brojni sponzori i poslovni partneri.

Umjetna inteligencija

Očekuje se raznovrstan program stručnih izlaganja iz područja eksploatacije cestovne infrastrukture, sa svim pratećim aktivnostima u domeni kontrole i regulacije prometa. Također i analitički i kritički osvrt na brojna vrijedna postignuća u ovoj složenoj problematici stigmatiziranoj u našem svakodnevnom životu. Kao i dosadašnjih godina zajedničku podlogu prijavljenih tema čini Nacionalni plan sigurnosti prometa na cestama 2021-2030. Trodnevni Program konferencije CESTE 2026. obuhvatit će brojna izlaganja u širokom interdisciplinarnom spektru svih znanstvenih i stručnih disciplina koje obuhvaćaju kompleksnu

VLADO SESTAN (UNSPASH)

Rovinj će ugostiti skup u ožujku

problematiku prometa na cestama. Posebnu pozornost i interes očekuje se na temu: Jesmo li spremni na implementaciju umjetne inteligencije (AI) u domeni prometne infrastrukture, vozila i upravljačkih i sigurnosnih sustava.

Izlaganja članova Savjeta

Kao nastavak tradicije sudjelovanja članova Savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije predviđeno je nekoliko izlaganja. Jedno od njih je i apostrofiranje uloge Savjeta u zaštiti najmlađe populacije u prometu. Nota bene, briga o djeci u prometu, odgovornost prema njihovoj dobrobiti i čuvanje njihova

života direktno je povezano s načelima UN-ove Konvencije o pravima djeteta koja obvezuje sve institucije, grupe, pojedince i vlast u svakoj državi potpisnici. Na temelju iskustva iz dugogodišnjeg djelovanja Savjeta za sigurnost promet PGŽ može se determinirati agenda u prometnoj preventivi najmlađe populacije. Realizacija Plana i programa rada Savjeta usmjerena je na donositelje odluka i kreatore politika da svoje odluke temelje na istraživanjima, dokazima, primjenjivim rješenjima i izraženoj senzibilizaciji u prometnoj preventivi za njihovo fizičko i mentalno zdravlje. Djelovanje Savjeta uglavnom je fokusirano na preventivno-edukativne

akcije kao što su Prvi koraci u prometu, Program prometne kulture za najmlađe

(Jumicar Hrvatska), Sekunda koja znači život, biciklistička škola, suradnja s Pravobraniteljstvom RH za djecu, formiranje Školskih prometnih jedinice, i druge. U konačnici, kompleksnost te statistički pokazatelji ukazuje na ulogu i dosege Primorsko - goranske županije u promicanju povećanja stupnja sigurnost prometa na cestama kao paradigme djelovanja stručnih tijela regionalne samouprave. Uz brojne sponzore i dionike ove respektabilne međunarodne manifestaciju treba istaknuti i misiju časopisa Žmigavac kao jednog od medijskih partnera.

IMPRESSUM

Izdavač: Autoklub »Rijeka«, Dolac 11
Suizdavač: Primorsko-goranska županija,
Savjet za sigurnost prometa na cestama
Primorsko-goranske županije

Izdavački savjet: Hrvoje Baričević
(predsjednik), Ivica Barišić, Dejan Hriljac,
Izabela Linčić Mužić, Mile Perić, Siniša
Rajačić, Tomislav Sepić, Lara Vrsalović

Urednik: Anto Ravlić
Fotografije: Anto Ravlić
Adresa redakcije: Autoklub »Rijeka«, Dolac 11

Telefon: 051/212-442
Tisak: Novi list,
Zvonimirova 20a